ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **V havarijní zóně jaderné elektrárny Temelín,** občanské sdružení, se sídlem Neznašov 122, Všemyslice, zastoupeného Mgr. Radkou Dohnalovou, advokátkou se sídlem Převrátilská 330, Tábor, proti žalovanému: **ČEZ, a. s.,** se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, zastoupenému JUDr. Petrem Goláněm, advokátem se sídlem Karlovo nám. 16/22, Třebíč, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 4. 2011, č. j. 8 A 239/2010 - 219,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 4. 2011, č. j. 8 A 239/2010 – 219, **se zrušuje** a věc **se** mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Průběh řízení

[1.] Žalobce požádal dne 12. 7. 2006 žalovaného o informaci s odkazem na ustanovení § 17 odst. 1 zákona č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon). Konkrétně se jednalo o poskytnutí kompletní technické a technologické dokumentace vsázek paliva používaného od začátku provozu obou bloků (tzv. pasporty paliva) a analýzy vhodnosti paliva VVANTAGE – 6 firmy Westinghouse pro reaktor VVER 1000 na jaderné elektrárně Temelín. Poskytnutí těchto informací bylo dne 7. 9. 2006 žalovaným odmítnuto s odkazem na skutečnost, že žalobce nepožadoval informace, jak mu umožňuje § 17 odst. 1 atomového zákona, nýbrž dokumenty, které navíc podléhaly obchodnímu tajemství. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, o němž nebylo žalovaným další čtyři roky rozhodnuto.

[2.] Žalobce se proto žalobou na nečinnost k Městskému soudu v Praze domáhal, aby městský soud rozhodl, že žalovaný je povinen vydat rozhodnutí o jeho odvolání ve věci žádosti o poskytnutí předmětné informace, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku. Tuto žalobu městský soud nejprve usnesením ze dne 7. 4. 2009, č. j. 8 Ca 310/2007 - 56, odmítl, jelikož dospěl k závěru, že žaloba je nepřípustná ve smyslu § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."), neboť žalobce nevyčerpal opravný prostředek, jímž v tomto případě byla stížnost na nedodržování atomového zákona ke Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost. Proti tomuto usnesení podal žalobce svou první kasační stížnost, jíž zdejší soud vyhověl svým rozsudkem ze dne 6. 10. 2009, č. j. 2 Ans 4/2009 - 93, v němž zejména konstatoval, že *„relevantní pojmové znaky žalovaného ČEZ, a. s. (způsob vzniku, osoba zřizovatele, vytváření orgánů, státní dohled, veřejný účel) převažují ve prospěch podřazení tohoto subjektu mezi „veřejné instituce" ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb."* Žalovaného je tedy nutno pokládat za povinnou osobu ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a žalobu směřující proti jeho nečinnosti jako povinné osoby je třeba věcně projednat.

[3.] Vázán tímto právním názorem zdejšího soudu vydal městský soud své druhé rozhodnutí, tentokrát zamítavý rozsudek ze dne 26. 1. 2010, č. j. 8 Ca 310/2007 - 108, podle nějž nežádal žalobce o poskytnutí informací o zajištění jaderné bezpečnosti a radiační ochrany, jak mu umožňuje atomový zákon, takže způsob, jakým byla jeho žádost vyřízena žalovaným, byl zákonný. Toto druhé rozhodnutí městského soudu napadl žalobce kasační stížností, které zdejší soud vyhověl rozsudkem ze dne 15. 10. 2010, č. j. 2 Ans 7/2010 - 175. V něm zdejší soud konstatoval, že žalovaný měl skutečně o žalobcově odvolání proti svému dopisu ze dne 7. 9. 2006 rozhodnout, neboť je povinným subjektem ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím a měl postupovat podle procesní úpravy obsažené v tomto zákoně, a to jak ohledně informací podle tohoto zákona, tak ohledně informací vymezených v § 17 odst. 1 písm. k) atomového zákona. Nejvyšší správní soud tudíž i druhé rozhodnutí městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž byl vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu. To v daném případě znamenalo, že měl uložit žalovanému ukončit jeho dosavadní nečinnost a vydat rozhodnutí o žalobcově odvolání.

[4.] Vázán tímto právním názorem vydal městský soud své třetí rozhodnutí, tentokrát vyhovující rozsudek ze dne 18. 4. 2011, č. j. 8 A 239/2010 - 219, kterým žalovanému uložil, aby ve lhůtě třiceti dnů ode dne právní moci rozsudku ukončil svou nečinnost a vydal rozhodnutí o žalobcově odvolání. Krom toho mu uložil zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 12 600 Kč. V poučení pak městský soud uvedl, že proti jeho rozsudku není kasační stížnost přípustná, a to z důvodů podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.

II. Obsah kasační stížnosti

[5.] Žalovaný podává proti tomuto rozsudku městského soudu kasační stížnost, v níž uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Tuto kasační stížnost podal žalovaný souběžně jak u městského soudu, tak přímo u Nejvyššího správního soudu. Vzhledem k tomu, že podle § 106 odst. 4 s. ř. s. přísluší podávat kasační stížnost u soudu, který napadené rozhodnutí vydal, postoupil ji Nejvyšší správní soud bezodkladně městskému soudu.

[6.] Nepřezkoumatelnost spatřuje žalovaný v nedostatku důvodů rozsudku městského soudu a v jiné vadě řízení, konkrétně v tom, že se městský soud ani v řízení ani v odůvodnění svého následného rozhodnutí nevypořádal jednak s jeho novými argumenty v oblasti práva EU a ústavního práva, a zejména s jeho procesními návrhy, konkrétně s jeho podáním k městskému soudu ze dne 7. 1. 2011, v němž dal podnět k položení předběžné otázky podle čl. 267 Smlouvy o fungování EU a také žádost, aby městský soud podal Ústavnímu soudu návrh na zrušení § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím v rozsahu slov „a veřejné instituce“. Tyto dva jeho návrhy zakládaly podle žalovaného důvody, aby bylo řízení před městským soudem přerušeno podle § 48 s. ř. s. Městský soud měl přitom podle judikatury Ústavního soudu povinnost se s návrhem na předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie alespoň vypořádat, tedy buď položit předběžnou otázku Soudnímu dvoru Evropské unie, nebo žádosti žalovaného nevyhovět a uvést, z jakých důvodů. Dále stěžovatel připomíná, že již jen pochybnost při rozhodování o otázce výkladu unijního práva zakládá vnitrostátnímu soudu povinnost předložit předběžnou otázku Soudnímu dvoru Evropské unie. Obdobnou argumentaci žalovaný předkládá i ve vztahu k tomu, že se městský soud nevypořádal s jeho návrhem na předložení věci Ústavnímu soudu.

[7.] Další vadu pak spatřuje žalovaný v tom, že se městský soud nijak nezabýval jeho podáním ze dne 28. 2. 2011, kterým žalovaný reagoval na výzvu městského soudu ohledně využití práva požadovat ve věci nařízení jednání. Tato výzva byla žalovanému doručena dne 18. 2. 2011, takže žalovaný reagoval v dané dvoutýdenní lhůtě, neboť své podání vyjadřující ve smyslu § 51 s. ř. s. nesouhlas s tím, aby městský soud rozhodl bez jednání, podal k poštovní přepravě dne 2. 3. 2011. O tomto podání není v rozsudku městského soudu ani zmínka, takže městský soud patrně nevzal obsah tohoto návrhu, jímž se žalovaný domáhal ústního jednání, ani v potaz a jednání ve věci nenařídil. Tím městský soud pochybil, neboť jeho povinností bylo ve smyslu judikatury Ústavního soudu k právu na spravedlivý proces vypořádat se se vším, co v průběhu řízení vyšlo najevo a co účastníci řízení tvrdili, včetně nemeritorních procesních návrhů. Navíc porušil i právo žalovaného, aby byla jeho věc projednána veřejně a v jeho přítomnosti.

[8.] Nesprávné posouzení právní otázky pak spatřuje žalovaný jednak v tom, že městský soud nesprávně pochopil svou vázanost právním názorem Nejvyššího správního soudu, která je ve skutečnosti ve výjimečných případech prolomitelná, jednak v nesprávném výkladu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. Dále pak žalovaný opět polemizuje s tím, že by mohl být veřejnou institucí ve smyslu tohoto ustanovení, a vysvětluje, proč je jeho podřazení pojmu „veřejná instituce“ rozporné s právním řádem EU a judikaturou Ústavního soudu. Krom toho rekapituluje důvody, proč by tato zásadní právní otázka měla být předložena k posouzení rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu.

[9.] Z těchto důvodů žalovaný navrhuje zrušit rozsudek městského soudu a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Navíc ovšem preventivně brojí proti poučení městského soudu o nepřípustnosti kasační stížnosti. Podle žalovaného nejsou totiž důvody ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. dány, neboť podle jím uváděné judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu nelze tuto výluku z kasačního přezkumu použít, pokud stěžovatel brojí proti posouzení právní otázky, kterou se Nejvyšší správní soud ve svém předchozím zrušujícím rozhodnutí nezabýval, nebo pokud namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí krajského soudu nebo pokud jeho kasační námitka směřuje proti

postupu krajského soudu v řízení po zrušení jeho předchozího rozhodnutí Nejvyšším správním soudem. Žalovaný také připomíná, že podle čl. 267 Smlouvy o fungování EU mají nižší soudy možnost a vrcholné soudy povinnost položit předběžnou otázku k Soudnímu dvoru Evropské unie za podmínek v onom článku uvedených. Pokud by jeho kasační stížnost neměla být přípustná, byl by žalovaný možnosti iniciovat zahájení řízení o předběžné otázce zcela zbaven.

[10.] Krom toho žalovaný žádá ve smyslu § 107 s. ř. s. ve vazbě na § 73 s. ř. s. o přiznání odkladu vykonatelnosti napadeného rozsudku městského soudu, neboť mu hrozí nenahraditelná újma spočívající v tom, že by byl nucen poskytovat informace, které sice nelze označit za obchodní tajemství, ale jejichž poskytnutí by mohlo na trhu přinést výhodu jeho soutěžitelům a poškodit smluvní partnery žalovaného. Rozhodnutí o odkladu vykonatelnosti by přitom nebylo v rozporu s veřejným zájmem a nezpůsobilo by újmu třetím osobám.

[11.] Dalším procesním návrhem žalovaného je návrh na předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie ve smyslu čl. 267 Smlouvy o fungování EU. Důvodem předložení této předběžné otázky je skutečnost, že § 1 zákona o svobodném přístupu k informacím vymezuje, že účelem zákona je provedení Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru. Bylo by proto namístě položit Soudnímu dvoru Evropské unie předběžnou otázku, zda může být provedením této směrnice zákon, který by nařizoval poskytování informací i obchodním společnostem s majetkovou účastí státu, jejichž účelem je pouze podnikání a jež nebyly zákonem výslovně zmocněny k rozhodování o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech ve smyslu § 2 zákona o svobodném přístupu k informacím a nesplňují znaky veřejnoprávního subjektu ve smyslu této směrnice. Zároveň žalovaný navrhuje, aby v případě předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie přerušil Nejvyšší správní soud řízení ve smyslu § 48 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[12.] Konečně pak žalovaný namítá, že napadeným rozsudkem městského soudu bylo zasaženo do jeho ústavně zaručených práv, a protože tento zásah byl zapříčiněn výkladem § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, žádá, aby Nejvyšší správní soud přerušil řízení podle § 48 odst. 2 písm. d) s. ř. s. a podal Ústavnímu soudu návrh na zrušení ustanovení § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím v rozsahu slov „a veřejné instituce“.

III. Vyjádření žalobce

[13.] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti upozorňuje na to, že žalovaný již fakticky ukončil svou nečinnost, neboť dne 23. 5. 2011 vydal rozhodnutí ve věci samé, takže podání kasační stížnosti je již neúčelné. Navíc klíčovou právní otázku Nejvyšší správní soud již dvakrát posuzoval, takže se žalobce ztotožňuje s poučením obsaženým v rozsudku městského soudu, že kasační stížnost proti němu je nepřípustná podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Žalobce nesouhlasí ani s tvrzením žalovaného, že se s jeho procesními návrhy soudy nevypořádaly, a připomíná, že s návrhem žalovaného na předložení rozhodné právní otázky rozšířenému senátu i s návrhem na předložení návrhu Ústavnímu soudu se již náležitě vypořádal Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 15. 10. 2010, č. j. 2 Ans 7/2010 - 175. Předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie pak žalobce označil za naprosto nadbytečné; navíc podle judikatury Ústavního soudu není položení

předběžné otázky povinností vnitrostátního soudu bez dalšího, jeho úkolem je pouze zvážit, zda jsou či nejsou splněny předpoklady pro to, aby tak učinil. Stejně tak nesouhlasí žalobce ani s návrhem žalovaného na odklad vykonatelnosti rozsudku městského soudu, zvláště za situace, kdy již rozhodl o žalobcově odvolání. Žalobce nesouhlasí ani s námitkou žalovaného ohledně nenařízení ústního jednání a připomíná, že městský soud ve věci nerozhodoval poprvé. Po zrušení druhého rozhodnutí městského soudu bylo zjevné, že městský soud, vázán rozsudkem Nejvyššího správního soudu, bude muset přikázat žalovanému, aby ukončil svou nečinnost a rozhodl o žalobcově odvolání. Nařízení jednání u městského soudu by tak bylo neekonomické a jeho nenařízením nemohlo být zasaženo do ústavně zaručených práv žalovaného. Závěrem žalobce polemizuje s názorem žalovaného, že není veřejnou institucí ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím.

IV. Replika žalovaného

[14.] Na toto vyjádření zareagoval žalovaný replikou, z níž vyplývá, že napadl rozsudek městského soudu jednak nyní projednávanou kasační stížností, jednak ústavní stížností, kterou Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 24. 5. 2011, sp. zn. I. ÚS 1342/11. Zároveň ovšem mezitím žalovaný vydal dne 23. 5. 2011 rozhodnutí č. j. 24218203/90100300000/2011, kterým představenstvo žalovaného ukončilo svou nečinnost a rozhodlo, že se žalobcovo odvolání zamítá a potvrzuje se prvostupňové rozhodnutí o odmítnutí poskytnutí požadovaných dokumentů, neboť drtivá většina požadovaných dokumentů naplňuje pojmové znaky obchodního tajemství ve smyslu § 17 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, takže je podle § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím nelze poskytnout. Proti tomuto rozhodnutí, žalovaným označovanému jako „dopis“, podal žalobce žalobu k městskému soudu, pročež žalovaný vyzývá Nejvyšší správní soud, aby svým včasným rozhodnutím o nyní posuzované kasační stížnosti zabránil souvisejícímu paralelnímu řízení, neboť případné zrušení nyní přezkoumávaného rozsudku městského soudu by mohlo vést až k nicotnosti „správního rozhodnutí“, k jehož vydání byl žalovaný oním rozsudkem zavázán.

V. Přípustnost kasační stížnosti

[15.] Než může Nejvyšší správní soud posoudit důvodnost kasační stížnosti, musí se vypořádat s otázkou přípustnosti námitek v ní obsažených. Městský soud účastníky řízení poučil v závěru svého rozsudku, že proti němu není kasační stížnost přípustná ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Podle něj platí, že *„kasační stížnost je dále nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.“*

[16.] Žalovaný v kasační stížnosti polemizuje s aplikovatelností tohoto ustanovení na svou kasační stížnost a Nejvyšší správní soud mu musí zčásti přitakat. Na první pohled je sice zjevné, že napadený rozsudek městského soudu ze dne 18. 4. 2011 je opravdu rozhodnutím, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem. Na posuzovanou situaci nelze vztáhnout ani výjimku spočívající v tom, že by se městský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu; naopak lze konstatovat, že městský soud právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2010 plně převzal.

[17.] Ani v takové situaci ovšem nelze zcela vyloučit přípustnost nové kasační stížnosti, jak souhrnně rozebral rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. 1 As 79/2009 (publ. na www.nssoud.cz), kde uvedl: *„ Není pochyb o tom, že ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. - jak bylo vyloženo shora citovanou judikaturou - brání Nejvyššímu správnímu soudu v tom, aby se v řízení o opakované kasační stížnosti za nezměněného skutkového a právního stavu vyjadřoval k námitkám, které ve svém dřívějším rozsudku označil za nedůvodné, neboť také tímto závěrem svého předchozího rozsudku v dané věci je vázán. Obdobně je třeba nahlížet na námitky, které účastník řízení ve své první kasační stížnosti neuplatnil, ačkoliv je uplatnit mohl. Nejvyšší správní soud o takových námitkách nerozhodoval, a jejich posouzení se proto nestalo součástí závazného právního názoru či pokynu. Účastník řízení totiž v druhé kasační stížnosti může napadnout jedině nesprávnou realizaci závazného právního názoru či pokynu a závěry z ní vyplývající, včetně nastolení otázek, které nemohly být předmětem první kasační stížnosti proto, že – typicky pro procesní vady – nebyly řešeny v první kasační stížností napadeném rozhodnutí krajského soudu.“*

[18.] Za přípustnou je tudíž potřeba označit například kasační stížnost, která je opřena o námitku judikaturního odklonu na straně Nejvyššího správního soudu, Ústavního soudu, Evropského soudu pro lidská práva či Soudního dvora Evropské unie, k níž mezitím došlo v rozhodné právní otázce (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 7. 2008, sp. zn. 9 Afs 59/2007, publ. pod č. 1723/2008 Sb. NSS); o námitku, že krajský soud v novém rozsudku, poté, co jeho předchozí rozsudek byl ke kasační stížnosti žalovaného zrušen, opětovně zrušil napadené rozhodnutí, nyní ovšem z důvodu, jímž se v předchozím rozsudku nezabýval (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2011, sp. zn. 8 Afs 27/2010, publ. na www.nssoud.cz); o námitku, že předchozí rozsudek krajského soudu byl Nejvyšším správním soudem zrušen pro nepřezkoumatelnost či jiná procesní pochybení a v novém rozsudku krajský soud neodstranil vytýkaná pochybení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 9. 2009, sp. zn. 6 Ads 56/2008, publ. na www.nssoud.cz, či nález Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05, publ. na http://nalus.usoud.cz); či o námitku procesních pochybení krajského soudu v řízení po zrušení jeho předchozího rozhodnutí Nejvyšším správním soudem (viz žalovaným zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2007, sp. zn. 2 Afs 141/2006, publ. na www.nssoud.cz).

[19.] Z výše vyjmenovaných důvodů dopadá na nyní posuzovaný případ právě výjimka, kterou zdejší soud označil v uvedeném rozsudku ze dne 23. 3. 2007, sp. zn. 2 Afs 141/2006, slovy *„stížní námitka směřuje proti postupu krajského soudu v řízení po zrušení jeho předchozího rozhodnutí Nejvyšším správním soudem.“* V tomto smyslu je za přípustnou třeba označit námitku, že žalovaný ve lhůtě určené mu městským soudem v poučení ze dne 15. 2. 2011 vyjádřil ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. svůj nesouhlas s tím, aby bylo ve věci rozhodnuto bez nařízení jednání, městský soud ovšem toto jeho podání vůbec nezohlednil ve svém rozhodování, jednání nenařídil a rovnou rozhodl nyní napadeným rozsudkem, v němž se však o tomto podání ani nezmínil. Taková námitka zakládá důvodné podezření, že bylo postupem městského soudu v řízení po zrušení jeho předchozího rozhodnutí Nejvyšším správním soudem porušeno právo žalovaného na ústní jednání, tedy právo na spravedlivý proces, které mu jako účastníkovi řízení přísluší. Tuto námitku je tedy třeba posoudit meritorně, neboť ji žalovaný nemohl vznést v předchozím řízení a přitom zakládá důvodné podezření o porušení jeho práva na spravedlivý proces.

[20.] Ostatní stěžovatelovy kasační námitky jsou ovšem skutečně nepřípustné ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Co se týče námitky, že se městský soud nevypořádal s jeho procesními návrhy na předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie a na přeložení otázky ústavnosti části § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, je třeba připomenout, že by sice bylo bývalo vhodné, aby se s těmito návrhy městský soud aspoň stručně vypořádal, ovšem neučinil-li tak, nemohl se dopustit porušení práv žalovaného, neboť účastník řízení nemá zákonné ani ústavní právo, aby byla jeho věc předložena soudem Soudnímu dvoru Evropské unie či Ústavnímu soudu. Obecný soud má sice podle čl. 95 odst. 2 Ústavy povinnost předložit věc Ústavnímu soudu, dojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem. Této povinnosti obecného soudu ovšem neodpovídá subjektivní právo či právní nárok účastníka řízení, ten může pouze podávat v této věci podněty. Jak uvedl Ústavní soud v nálezu I. ÚS 176/97 ze dne 17. 9. 1997 (publ. Na http://nalus.usoud.cz): *„Ustanovení čl. 95 Ústavy však samo o sobě nezakládá subjektivní veřejné právo stěžovatele a představuje pouze jednu z institucionálních záruk ochrany základních práv a složku právního státu, což ostatně vyplývá i z jeho systematického zařazení v hlavě čtvrté Ústavy, upravující soudní moc.“*

[21.] V případě předběžné otázky podle čl. 267 Smlouvy o fungování EU pak vnitrostátní soudy obecně nestíhá ani povinnost předběžnou otázku podat. Taková povinnost dopadá za situací předpokládaných čl. 267 Smlouvy o fungování EU a judikaturou jej vykládající pouze na soud, *„jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva.“* Takovým soudem Městský soud v Praze není, na rozdíl například od Nejvyššího správního soudu. Jak však zejména připomněl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 7. 2007, sp. zn. 3 As 22/2006 (publ. pod č. 1321/2007 Sb. NSS): *„První a základní podmínkou pro položení předběžné otázky krajským soudem nebo Nejvyšším správním soudem však je, že tyto soudy považují rozhodnutí Soudního dvora Evropských společenství o předběžné otázce za nutné k tomu, aby ve věci mohly rozhodnout.“*

[22.] Žalovaný tedy neměl subjektivní právo domáhat se předložení jím uvedených právních otázek Ústavnímu soudu či Soudnímu dvoru Evropské unie. Mohl podat v tomto směru podnět, ovšem takový podnět nemá procesní význam důkazu či uplatnění některého procesního práva, s nímž by se městský soud vždy musel samostatně vypořádat, jelikož v opačném případě by muselo být jeho rozhodnutí zrušeno jako nepřezkoumatelné. Případným nevypořádáním se s tímto podnětem nebo nevyhověním mu tak městský soud nemohl porušit procesní práva žalovaného a námitka proti postupu městského soudu tak nemůže být z povahy věci námitkou proti porušení práv žalovaného v *„postupu krajského soudu v řízení po zrušení jeho předchozího rozhodnutí Nejvyšším správním soudem.“* Takové námitky tedy nepřekonají ani výluku z kasačního přezkumu obsaženou v § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. a jsou nepřípustné.

[23.] Nad tento rámec ostatně Nejvyšší správní podotýká, že s nadbytečností předložení otázky výkladu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím Ústavnímu soudu se již sám vypořádal ve svém rozsudku ze dne 15. 10. 2010, v jehož odstavci 23 také konstatoval, že na jeho závěrech v rozsudku vyjádřených nic nezměnily ani argumenty žalovaného z oblasti práva EU.

[24.] Nepřípustná ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je pak i námitka žalovaného ohledně nesprávného posouzení právní otázky vázanosti městského soudu právním názorem soudu zdejšího ve věci výkladu zákona o svobodném přístupu k informacím. Tato právní otázka byla již komplexně rozebrána v obou předchozích rozsudcích

Nejvyššího správního soudu v této věci, a nelze tedy ve smyslu žalovaným citované judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu tvrdit, že by šlo o otázku, jíž se v předchozích zrušujících rozhodnutích nezabýval.

VI. Důvodnost kasační stížnosti

[25.] Zbývá tedy jediná přípustná námitka, směřující proti porušení procesních práv žalovaného v řízení po zrušení dřívějšího rozhodnutí městského soudu, jejíž důvodnost posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

[26.] Žalovaný tvrdí, že mu dne 18. 2. 2011 byla doručena výzva městského soudu ze dne 15. 2. 2011, v níž mu dal městský soud ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. možnost, aby ve lhůtě dvou týdnů od doručení výzvy sdělil, zda požaduje, aby bylo ve věci nařízeno jednání. K tomu Nejvyšší správní soud konstatuje, že v soudním spisu je opravdu uložena na č. l. 216 tato výzva ze dne 15. 2. 2011. Nelze sice ověřit, zda byla žalovanému doručena právě 18. 2. 2011, neboť na ní nejsou (v rozporu s vnitřním a kancelářským řádem) připojeny doručenky, ovšem toto tvrzení žalovaného nezní nepravděpodobně, a případnou pochybnost o tom, zda k doručení došlo až po třech dnech od vydání výzvy předsedou senátu, či dříve, je třeba vzhledem k příčině této nejasnosti klást k tíži městského soudu, nikoli žalovaného. Nadto zdejší soud obiter dictum konstatuje, že není zřejmé, proč byla výzva doručována přímo žalovanému, a nikoli jeho právnímu zástupci, když bylo městskému soudu známo, že je žalovaný právně zastoupen (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2005, sp. zn. 4 Azs 471/2004, publ. Na www.nssoud.cz, podle nějž *„je-li účastník v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu před krajským soudem zastoupen zástupcem s procesní plnou mocí, doručuje se výzva podle § 51 odst. 1 s. ř. s. pouze tomuto zástupci; nejedná se o záležitost, kdy by měl účastník řízení něco osobně vykonat.“*)

[27.] Ve spise je tedy založena výzva žalovanému ze dne 15. 2. 2011 a obdobná výzva adresovaná téhož dne žalobci, následujícími dokumenty v soudním spise na č. l. 217 a následujících soudního spisu jsou ovšem rovnou zkrácené znění rozsudku městského soudu ve věci samé a protokol o hlasování. Odpověď na výzvu městského soudu, jejíž zaslání městskému soudu prokazoval žalovaný v příloze ke kasační stížnosti i fotokopií poštovního podacího archu ze dne 2. 3. 2011, je z nepochopitelných důvodů založena až na č. l. 306 soudního spisu, tedy až po rozsudku městského soudu, úředním záznamu o nahlížení žalovaného do spisu, kasační stížnosti a přípisu o jejím postoupení městskému soudu Nejvyšším správním soudem, po výzvě k zaplacení soudního poplatku za podání kasační stížnosti a výzvě žalobci k podání vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 31. 5. 2011. Jinak řečeno, odpověď žalovaného byla do soudního spisu zjevně založena až po 31. 5. 2011, a to navzdory tomu, že je datována 28. 2. 2011 a opatřena prezentačním razítkem podatelny městského soudu ze dne 3. 3. 2011. Obsahem této odpovědi je mimo jiné věta: *„Žalovaný nesouhlasí s tím, aby věc byla rozhodnuta bez jednání.“*

[28.] Za této situace nemá Nejvyšší správní soud pochybnosti, že žalovaný řádně a včas, tedy během městským soudem stanovené dvoutýdenní lhůty, projevil svůj nesouhlas s tím, aby bylo v jeho věci rozhodnuto bez jednání. Tato skutečnost je dostatečně prokázána prezentačním razítkem podatelny městského soudu a nevyžaduje žádné dokazování. Není rozhodné, co se s tímto podáním žalovaného dělo v podatelně městského soudu, či ve spise,

tedy jak si lze vysvětlit jeho pozdní založení do spisu. Podstatné je, že bylo prokazatelně městskému soudu řádně a včas doručeno. Za této situace se s ním městský soud měl vypořádat, a tedy nařídit ústní jednání. Pokud tak neučinil, jednak udělal ze své vlastní výzvy z 15. 2. 2011 pouhou formalitu bez jakéhokoli významu a zejména zasáhl právo žalovaného na ústní jednání, tedy jednu ze stěžejních součástí práva na spravedlivý proces. Tím zatížil své rozhodování vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Takto vzniklé rozhodnutí je tedy namístě z tohoto důvodu zrušit.

[29.] Nic na tom nemění ani poukaz žalobce na skutečnost, že šlo již o třetí rozhodnutí městského soudu v téže věci. Právo na ústní jednání ve věci svědčí účastníkům řízení vždy, kdy je krajskými soudy rozhodováno o věci samé, neboť toto právo je zásadou, z níž § 51 s. ř. s. připouští pouze přesně vymezené výjimky, včetně podmínek pro jejich uplatnění. Tyto podmínky v nyní posuzovaném případě zjevně nebyly naplněny, neboť žalovaný platně, tedy řádně a včas, projevil svou vůli, aby ve věci nebylo rozhodnuto bez jednání, a městský soud tuto jeho platně projevenou vůli prostě ignoroval. To je postup, který nelze z důvodu ochrany práva na spravedlivý proces akceptovat, a to ani v případě třetího rozhodování o téže věci. Viz k tomu právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2009, sp. zn. 9 Afs 92/2008 (publ. na www.nssoud.cz): *„Rozhoduje-li krajský soud ve věci znovu po zrušení svého předchozího rozhodnutí Nejvyšším správním soudem, není oprávněn rozhodnout o věci samé bez jednání, aniž by bylo v řízení postaveno najisto, že jsou splněny zákonné podmínky pro takový procesní postup.“*

VII. Shrnutí a rozhodnutí o dalších procesních návrzích

[30.] Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným (§ 110 odst. 1, 3 s. ř. s), což v daném případě znamená, že se způsobem souladným s § 51 s. ř. s. vypořádá s podáním žalovaného ze dne 28. 2. 2011 a nařídí ústní jednání ve věci.

[31.] Nic na tom nemění ani skutečnost, že žalovaný již ukončil svou nečinnost. Věc se totiž městskému soudu vrací pouze z důvodu neopominutelných procesních vad, které je potřeba napravit v zájmu naplnění požadavků obsažených v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a článku 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publ. pod č. 209/1992 Sb.). Nic se ovšem nemění na právním názoru Nejvyššího správního soudu ve věci samé, tedy na tom, že je žalovaný povinným subjektem ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím a že bylo zcela v souladu s právním názorem dosud Nejvyšším správním soudem vyjádřeným, pokud ukončil svou nečinnost. Názor žalovaného, že by nynější zrušení rozsudku městského soudu pro procesní vady mohlo zpětně založit dokonce důvod nicotnosti rozhodnutí, jímž ukončil svou nečinnost, nemá oporu v s. ř. s. a neodpovídá logice soudního přezkumu nečinnosti správních orgánů.

[32.] Městský soud v novém rozhodnutí rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 věta první s. ř. s.).

[33.] Co se týče dalších procesních návrhů žalovaného, těm Nejvyšší správní soud nevyhověl. Nebylo namístě, aby zdejší soud samostatně rozhodl o žádosti žalovaného o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, když poté, co kasační stížnost dne 5. 9. 2011 obdržel ve stavu dovolujícím mu o ní rozhodnout, rozhodl zcela bezodkladně ve věci samé ihned po nezbytných procesních úkonech, tedy poté, co podal účastníkům řízení zákonné informace o probíhajícím řízení a vyčkal jejich reakcí. Její fyzické doručení na Nejvyšší

správní soud dne 4. 5. 2011 bylo v rozporu s § 106 odst. 4 s. ř. s. a Nejvyšší správní soud tehdy nemohl ke kasační stížnosti nijak přihlížet, neboť bylo nejprve potřeba, aby městský soud, jemuž měla být kasační stížnost správně podána, učinil nezbytné úkony, zejména ji zaslal včetně žádosti o přiznání odkladného účinku také žalobci (k právu druhé strany být slyšen i při rozhodování o zatímních procesních rozhodnutích viz z poslední doby nález Ústavního soudu III. ÚS 3363/10 ze dne 13. 7. 2011, publ. na http://nalus.usoud.cz).

[34.] Z důvodů, které ve vztahu k obdobné argumentaci žalovaného vyložil již ve svém rozsudku ze dne 15. 10. 2010, neshledal Nejvyšší správní soud potřebným předložit posuzované právní otázky k posouzení rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu či Ústavnímu soudu. Neshledal ani důvod pro předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie, jednak proto, že považuje svůj setrvalý právní názor ve věci samé za souladný s unijním právem, aniž by v této otázce vyvstaly jakékoli pochybnosti ohledně výkladu unijního práva ve smyslu čl. 267 Smlouvy o fungování EU; jednak proto, že nyní vůbec nepřezkoumával nepřípustné kasační námitky žalovaného mířící do údajně nesprávného posouzení těchto věcných právních otázek, nýbrž pouze námitku zásadního procesního pochybení městského soudu, jež jediná byla přípustná ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. září 2011

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu